

Kinnitatud Ridala Põhikooli direktori
05.09.2016 käskkirjaga nr 30

ÕPPEKAVA

SISUKORD

I ÜLDSÄTTED	3
II LASTEAIA LIIK	3
III LASTEAIA ERIPÄRA.....	4
IV ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID, PÕHIMÕTTED	4
Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid	4
Õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõtted:	4
Õpikäsitus	5
V ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS	5
Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine	5
Erivajadustega lapse arengu toetamise põhimõtted, sealhulgas korraldus	6
Eesti keele kui teise keele õpe	6
Koostöö lapsevanematega, põhimõtted ja korraldus	7
VI EELDATAVAD ÜLDOSKUSED	8
Üldoskused	8
Mänguoskused	8
Tunnetus- ja õpioskused	9
Sotsiaalsed oskused	10
Enesekohased oskused.....	11
VII VALDKONDADE ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID JA SISU, ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED	12
Õppe- ja kasvatustegevuse sisu ja lõimivad tegevused	12
Valdkond <i>Mina ja keskkond</i>	13
Valdkond <i>Keel ja kõne</i>	15
Valdkond <i>Eesti keel kui teine keel</i>	17
Valdkond <i>Matemaatika</i>	19
Valdkond <i>Kunst</i>	21
Valdkond <i>Muusika</i>	23
Valdkond <i>Liikumine</i>	25
Valdkond <i>Liiklus</i>	27
VIII LAPSE ARENGU HINDAMINE	29
IX ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD	30

I ÜLDSÄTTED

1. Ridala Põhikooli lasteaia õppekava on lasteaia õppe-ja kasvatustegevuse alusdokument, mis lähtub Eesti Vabariigi Koolieelse lasteasutuse seadusest ja Koolieelse lasteasutuse riiklikust õppekavast (01.09.2008).
2. Lasteaia õppekava määrab kindlaks:
  - õppekava koostamise põhimõtted;
  - õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted;
  - õppe- ja kasvatustegevuse korralduse;
  - laste eeldatavad üldoskused vanuseti;
  - valdkondade õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ja sisu ning laste arengu eeldatavad tulemused vanuseti;
  - lapse arengu hindamise põhimõtted.
3. Õppekava koostamisest ja arendamisest võtavad osa lasteasutuse õpetajad, kaasates lapsevanemaid ja kooli hoolekogu;
4. Õppekava kinnitab direktor õppenõukogu ettepanekul, kuulates ära hoolekogu arvamuse.
5. Lasteaia õppekavas esitatakse:
  - lasteasutuse liik ja eripära;
  - õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, põhimõtted;
  - õppe- ja kasvatustegevuse korraldus (päevakava koostamise põhimõtted, õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise perioodi pikkus), sealhulgas suveperioodil;
  - eeldatavad üldoskused;
  - lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti;
  - lapse arengu analüüsimise ja hindamise põhimõtted, sealhulgas korraldus;
  - erivajadustega lapse arengu toetamise põhimõtted, sealhulgas korraldus;
  - lapsevanematega koostöö põhimõtted, sealhulgas korraldus;
  - õppekava uuendamise ja täiendamise kord.

II LASTEAIA LIIK

1. Ridala lasteaed kuulub alates 2005.a Ridala Põhikooli koosseisu. Lasteaial ja koolil on ühine õppenõukogu, hoolekogu, arengukava, põhimäärus ja juhtkond. Ridala lasteaeda juhib Ridala Põhikooli direktor.
2. Lähtudes Koolieelse lasteasutuse riiklikust õppekavast on õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk Ridala Põhikooli lasteaias lapse mitmekülgne ja järjepidev areng kodu ning lasteaia koostöös.
3. Ridala Põhikooli lasteaed on lapsevanema soovil kohustuslikust koolieast noorematele lastele alushariduse omandamist võimaldav munitsipaallasteaed.
4. Ridala Põhikooli lasteaias on avatud üks sõimerühm ja kaks lasteaia liitühma.
  - sõimerühm pooleteise- kuni kolmeaastastele lastele
  - keskmine rühm kolme- kuni viieaastastele lastele
  - vanem rühm viie- kuni seitsmeaastastele lastele
5. Rühma registreeritud laste arv lasteaias on järgmine:

- sõimerühmas kuni 14 last
  - keskmises rühmas kuni 18 last
  - vanemas rühmas kuni 18 last
6. Erivajadustega laps võetakse lasteaeda vastu lapsevanema kirjaliku avalduse ja nõustamiskomisjoni otsuse alusel lasteaia moodustatud rühma vastavalt lapse vanusele.
  7. Ridala Põhikooli lasteaia toimub õppe- ja kasvatustegevus eesti keeles.
  8. Muus keeles, st eesti keelest erineva koduse keelega lapsi võetakse lasteaeda vastu Ridala Vallavalitsuse kooskõlastusega. Neile tagatakse alates kolmandast eluaastast lasteaia õppekava alusel eesti keele õpe.

III LASTEAIA ERIPÄRA

1. Ridala Põhikooli lasteaed on *Kiusamisest vaba lasteaed*. „Kiusamisest vabaks!“ meetodika on mõeldud põhiväärtuste - sallivus, austus, hoolivus ja julgus - kujundamisele laste omavahelistes suhetes, milles on oluline roll lapsevanematel ja õpetajatel ning mis toetab lasteaia igapäevaseid õppe- ja kasvatustegevusi.
2. Ridala Põhikooli lasteaed on *Tervist Edendav Lasteaed*. Tegevuste eesmärgiks on toetada laste tervislikku arengut terviklikult.
3. Ridala Põhikooli lasteaia lähtutakse kaasava hariduse põhimõtetest.
4. Liiklusõpetuse läbiviimiseks on meil kaasagne liiklusväljak teisaldatavate liiklusmärkidega.
5. Kaasagne õueala ja mänguväljakud.
6. Lasteaialastel on võimalus osaleda Ridala Põhikooli kunstistuudio töös.

IV ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID, PÕHIMÕTTED

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid

1. Õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk on lapse mitmekülgne ja järjepidev areng kodu ja lasteasutuse koostöös.
2. Üldeesmärgist lähtuvalt toetab õppe- ja kasvatustegevus lapse kehalist, vaimset, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut, mille tulemusel kujuneb lapsel terviklik ja positiivne minapilt, ümbritseva keskkonna mõistmine, eetiline käitumine ning algatusvõime, esmased tööharjumused, kehaline aktiivsus ja arusaam tervise hoidmise tähtsusest ning arenevad mängu-, õpi-, sotsiaalsed ja enesekohased oskused.

Õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõtted:

1. lapse individuaalsuse ja tema arengupotentsiaali arvestamine;
2. lapse tervise hoidmine ja edendamine ning liikumisvajaduse rahuldamine;
3. lapse loovuse toetamine;

4. mängu kaudu õppimine;
5. humaansete ja demokraatlike suhete väärtustamine;
6. lapse arengut ja sotsialiseerumist soodustava keskkonna loomine;
7. lapsele turvatunde, eduelamuste tagamine;
8. üldõpetusliku tööviisi rakendamine;
9. kodu ja lasteasutuse koostöö;
10. Eesti kultuuritraditsioonide väärtustamine ning teiste kultuuride eripäraga arvestamine.
11. Lapse arengu toetamine on meeskonnatöö, mille toimimise eest vastutab direktor.

Õpikäsitus

1. Lasteaia terviklik õpikäsitus on lapsekeskne, kus tähelepanu pööratakse kõikidele lapse arengu, heaolu ja õpivajaduste aspektidele, mis on seotud sotsiaalse, emotsionaalse, füüsilise, keelelise ja kognitiivse arenguga.
2. Õppimine on elukestev protsess, mille tulemusel toimuvad muutused käitumises, teadmistes, hoiakutes, oskustes jms ning nendevahelistes seostes. Laps õpib matkimise, vaatlemise, uurimise, katsetamise, suhtlemise, mängu, harjutamise jms kaudu.
3. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja läbiviimisel arvestatakse laste eripära: võimeid, keelelist ja kultuurilist tausta, vanust, sugu, terviseseisundit jms. Pedagoogid on laste arengu suunajad ning arengut toetava keskkonna loojad.
4. Laps on õppe- ja kasvatustegevuses aktiivne osaleja ning tunneb rõõmu tegutsemisest. Last kaasatakse tegevuste kavandamisse, suunatakse tegema valikuid ning tehtut analüüsima.
5. Õppe- ja kasvatustegevuses luuakse tingimused, et arendada lapse suutlikkust:
  - kavandada oma tegevust, teha valikuid;
  - seostada uusi teadmisi varasemate kogemustega;
  - kasutada omandatud teadmisi erinevates olukordades ja tegevustes;
  - arutleda omandatud teadmisi erinevates olukordades ja tegevustes;
  - arutleda omandatud teadmiste ja oskuste üle;
  - hinnata oma tegevuse tulemuslikkust;
  - tunda rõõmu oma ja teiste õnnestumistest ning tulla toime ebaõnnestumistega.

V ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine

1. Ridala Põhikooli lasteaia õppe- ja kasvatuskorralduse aluseks on *Ridala Põhikooli lasteaia õppekava*.
2. Ridala Põhikooli lasteaias korraldatakse õppe- ja kasvatustegevust õppeaastati. Õppeaasta algab 1. septembril ja kestab 31. augustini.
3. Ridala põhikooli lasteaed töötab 11 kuud aastas (alus: Ridala Vallavalitsuse määrus nr 96, 28.02.2013 §7 punkt 1) Juulikuus lasteaed ei tööta, on kollektiivpuhkus.
4. Õppe- ja kasvatustegevus toimub igas rühmas päevakava alusel, mis määrab vastavalt laste eale päevarütmi, kus vahelduvad igapäevatoimingud, laste mäng, vabategevused ja pedagoogi kavandatud õppe- ja kasvatustegevused ja mille

kinnitab direktor.

5. Rühma õpetajad kavandavad koostöös oma rühmale, kus nad on õpetajad, õppe- ja kasvatustegevuse õppeaastaks (1. september – 31. mai) ja suveperioodiks (1. juuni – 30. juuni ja 1. august – 31. august) ning selle põhjal igaks nädalaks.
6. Lasteaia õppeaasta üldeesmärgid, õppenõukogu koosolekul analüüsitavad küsimused, õpetajate täiendkoolitus ja põhiüritused kajastuvad Ridala Põhikooli õppeaasta üldtegevuskavas, mis kinnitatakse igal õppeaastal õppenõukogu poolt augustikuus.
7. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel (tegevuskava) arvestavad õpetajad laste arengutaset, erisusi, vanust ja huve. Lapse kasvades ja arenedes lähtutakse õppesisu valikul üldjuhul põhimõttest – lähemalt kaugemale, üksikult üldisemale.
8. Tegevuskava koostatakse ühtse kokkulepitud vormi kohaselt ja selle kinnitab lasteaia õppealajuhataja. Tegevuskavas esitatakse kavandatava perioodi (nädal, kuu vm) eesmärgid, temaatika, õppesisu ja -tegevused. Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine on paindlik ja võimaldab pedagoogil teha vajadusel muudatusi.
9. Rühma õppe- ja kasvatustegevus viiakse läbi esteetilises ja turvalises ning üksi ja ühistegevusi võimaldavas keskkonnas. Õppe- ja kasvatustegevus seotakse eelkõige kodukoha inimeste, looduse ja asutustega. Õpitavaga (objektid, nähtused) tutvutakse loomulikus keskkonnas.
10. Tegevuskoha valikul arvestatakse nii üldisi kui ka valdkondade õppe- ja kasvatustegevuse eesmäärke, eri valdkondade sisude ja tegevuste lõimimist, tegevusteks vajalikke vahendeid ning pedagoogide ja personali kaasamist.
11. Rühma nädala tegevuskava on avalikustatud rühma stendil.

Erivajadustega lapse arengu toetamise põhimõtted, sealhulgas korraldus

1. Erivajadustega laps käesoleva määruse tähenduses on laps, kelle võimetest, tervises seisundist, keelelisest ja kultuurilisest taustast ning isiksuseomadustest tingitud arenguvajaduste toetamiseks on vaja teha muudatusi või kohandusi lapse kasvukeskkonnas (mängu- ja õppevahendid, ruumid, õppe- ja kasvatusmeetodid jm) või rühma tegevuskavas.
2. Erivajadustega lapse, sealhulgas andeka lapse arengu toetamine lasteaias on meeskonnatöö, mille toimimise eest vastutab lasteaia direktor.
3. Vajadusel koostavad rühma õpetajad õppeaasta algul koostöös logopeedi/eripedagoogi jt spetsialistidega ning lapsevanemaga lapsele individuaalse arenduskava. Vähemalt üks kord õppeaastas tehakse kokkuvõtte individuaalse arenduskava rakendumisest, arengukeskkonna sobilikkusest ning lapse edasistest vajadustest.
4. Lasteasutus toetab erineva keelelise ja kultuurilise taustaga peret lapsele oma keele ja kultuuri tutvustamisel ning eesti keele ja kultuuri väärtustamisel.

Eesti keele kui teise keele õpe

1. Lapsele, kelle kodune keel ei ole eesti keel, tagatakse eesti keele õpe.
2. Lastele, kelle kodune keel ei ole eesti keel, hakatakse õpetama eesti keelt alates kolmandast eluaastast. Eesti keele õpe toimub lõimitud tegevuste kaudu (lisanduda

võivad ka eraldi keeletegevused või eesti keele tugiõpe) ja osaliselt keelekümluse metoodikat rakendades.

3. Eesti keele õppe eeldatavate tulemuste kavandamisel arvestatakse nii laste arengutaset, vanust kui ka eesti keele õppe mahtu ning metoodikat.
4. ivajadustega lapsele koostatakse eesti keele kui teise keele õpetamiseks vajadusel individuaalne arenduskava.

Koostöö lapsevanematega, põhimõtted ja korraldus

1. Lasteaia õpetajad teevad lapsevanemaga lapse arengu toetamiseks koostööd, mis põhineb dialoogil, vastastikusel usaldusel ja lugupidamisel.
2. Rühmaõpetajad teavitavad regulaarselt lapsevanemat lapse arengust ja õppimisest ning õppe- ja kasvatustegevuse korraldusest
3. Lapsevanemat teavitatakse lapse arengust:
  - vahetu vestluse kaudu;
  - kirjaliku teatega e-koolis, kodulehel;
  - infostendi kaudu (laste tööd, vajalik info jms);
  - iga-aastaselt arenguestlusel;
  - lastevanemate üld- või rühmakoosolekutel;
  - arengumapi kaudu;
  - lastevanemate koolituste kaudu.
4. Lapsevanem võtab osa õppe- ja kasvatusprotsessi kavandamistest arenguestluste kaudu, kus lapsevanemale tutvustatakse lapse arengu ja õppimise tulemusi ning selgitatakse välja lapsevanema seisukohad ja ootused lapse arengu suhtes.
5. Lapsevanemale võimaldatakse lasteaia direktori nõusolekul ja kokku lepitud ulatuses, arvestades lasteaias kehtestatud päevakava, osalemine oma lapse rühmas õppe- ja kasvatusprotsessis:
  - lahtiste uste päev lapsevanematele;
  - lapse sisseelamiseks lasteaeda.
6. Lasteaia päevakava ja kodukord on avalikustatud Ridala Põhikooli ja lasteaia kodulehel.
7. Lasteaiaõpetaja loob lapsevanemale võimalused saada tuge ja nõu õppe- ja kasvatusküsimustes. Vajadusel kutsutakse kokku tugimeeskond (direktor, õppealajuhataja, logopeed, tervishoiutöötaja, sotsiaalpedagoog, erispetsialistid, valla haridus- ja kultuurinõunik jne)
8. Lapsevanemal võimaldatakse anda tagasisidet lasteaia tegevusele alljärgnevalt:
  - vahetult rühma õpetajale;
  - vahetult direktorile;
  - kirjalikult, sh e-kirjaga;
  - hoolekogu liikmete kaudu;
  - lasteaias läbiviidavate rahulolu-uuringute kaudu.
9. Lasteaiast kooli minevale lapsele antakse lapse koolile esitamiseks koolivalmiduskaart, mille allkirjastavad rühmaõpetajad ja direktor.

VI EELDATAVAD ÜLDOSKUSED

Üldoskused

Üldoskuste kujunemist toetatakse kõigi õppe- ja kasvatustegevuste kaudu, erinevate valdkondade sisusid lõimides.

Eristatakse nelja üldoskuste rühma:

1. mänguoskused;
2. tunnetus- ja õpioskused;
3. sotsiaalsed oskused;
4. enesekohased oskused.

Mänguoskused

Mäng on eelkoolieas lapse põhitegevus. Mängu käigus omandab ja kinnistab laps uut teavet, uusi oskusi, peegeldab tundeid ja soove, õpib suhtlema, omandab kogemusi ja käitumisreegleid. Mänguoskus on kõigi üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse eri valdkondade oskuste ja teadmiste arengu alus.

Eeldatavad mänguoskused vanuseti:

Sõimerühm	Keskmine rühm	Keskmine rühm	Vanem rühm	Vanem rühm
Kuni 3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse eeldatavad tulemused
tunneb mängust rõõmu;	tunneb mängust rõõmu;	tunneb mängust rõõmu;	tunneb mängust rõõmu, oskab keskenduda;	tunneb mängust rõõmu ning on suuteline mängule keskenduma;
rakendab oma kogetut mängus loovalt;	mängib üksinda ja kaaslasega;	oskab mängukaaslast lohutada;	rakendab mängides oma kogemusi, teadmisi, muljeid;	rakendab mängudes loovalt oma kogemusi, teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast;
algatab mängu;	pane lihtsaid puslesid kokku;	oskab mõnda lauamängu;	suudab mängu alustada;	algatab erinevaid mängu ja arendab mängu sisu;
täidab mängus erinevaid rolle;	tunneb mängureegleid;	oskab mõnda mängurolli;	täidab endale meelepäraseid rolle;	täidab mängudes erinevaid rolle;
järgib lihtsaid reegleid;	seab vahendeid oma kohale;	järgib lihtsamaid mängureegleid;	oskab ka teistele reegleid selgitada;	järgib mängureegleid

				ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada;
suudab täiskasvanu abiga probleeme lahendada;	jagab sõbraga mänguvahendeid;	oskab sõbralt mänguasja paluda, seda hoida;	oskab reeglite kehtestamisel abi küsida;	suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele;
		teab, mis on võit, mis kaotus;	tunneb võidust siirast rõõmu, ka võistkonna võidust;	tunneb rõõmu võidust ja suudab taluda kaotust võistlusmängus;
kasutab erinevaid vahendeid.	kasutab loovalt mänguvahendeid.	leiab üksimängimiseks õige vahendi.	oskab kasutada erinevaid mänguvahendeid.	kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid.

Tunnetus- ja õpioskused

Tunnetusoskused on oskused tahtlikult juhtida oma tunnetusprotsesse – taju, tähelepanu, mälu, mõtlemist, emotsioone ja motivatsiooni.

Õpioskuste all mõistetakse lapse suutlikkust hankida teavet, omandada teadmisi ja oskusi ning uurida ja katsetada. Õpioskused kujunevad tunnetusoskuste arengu alusel.

Eeldatavad tunnetus- ja õpioskused vanuseti:

Sõimerühm	Keskmine rühm	Keskmine rühm	Vanem rühm	Vanem rühm
Kuni 3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse eeldatavad tulemused
saab aru lihtsamatest seostest, tajub esemeid, nimetab neid;	ilmutab oskust oma tegevuste planeerimisel;	oskab kasutada sisekõnet, reguleerida oma käitumist;	saab aru seostest (hulk, põhjus);	saab aru lihtsamatest seostest (hulk, põhjus, tagajärg), tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna;
saab aru kuuldust, lihtsatest tekstidest, eristab üksikelemente;	plaanib mina-keskse kõne abil oma tegevust;	on motiveeritud tegutsemisest eakaaslastega;	saab aru ja reageerib verbaalselt kuuldule;	mõtleb nii kaemuslik-kujundlikult kui ka verbaalselt, saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi;

keskendub 5-7 minutit;	järgib lihtsaid reegleid, keskendub;	osaleb huviga erinevates tegevustes 20 minutit;	keskendub kuni 25 minutit;	tegutseb sihipäraselt, on suuteline keskenduma kuni pool tundi;
alustab abi toel ise tegevust;	osaleb ühistegevustes, teeb koostööd;	kasutab kõnes olevikku, minevikku, fantaseerib;	lõpetab oma alustatud tegevuse;	kavandab ja korraldab oma igapäevategevusi ja viib alustatud tegevused lõpuni;
tegutseb antud juhiste järgi;	järgib eakaaslaste juhiseid;	jutustab tulevikust;	järgib uues olukorras täiskasvanu juhiseid;	tegutseb uudes olukorras täiskasvanu juhiste järgi;
soovib õppida, ise uurida, avastada;	huvitub võistlusmängudest, osaleb;	tahab õppida, uurida, avastada;	tunneb huvi ja avaldab soovi õppida;	suhtub õppimisse positiivselt – tahab õppida, uurida, esitada küsimusi, avastada ja katsetada;
	soovib olla edukas;	teab numbreid ja tähti, huvitub nendest;	oskab rühmitada esemeid ja nähtusi;	rühmitab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel;
kasutab omandamisel kordamist.	huvitub tähestiku tähtedest.	kasutab omandatud tegevustel.	kinnistab õpitud igapäevategevustes.	kasutab materjali meeldejätmiseks kordamist.

Sotsiaalsed oskused

Sotsiaalsete oskuste all mõistetakse lapse oskusi teistega suhelda, tajuda nii iseennast kui ka partnereid, võtta omaks ühiskonnas üldtunnustatud tavasid ning lähtuda eetilistest tõekspidamistest.

Eeldatavad sotsiaalsed oskused vanuseti:

Sõimerühm	Keskmine rühm	Keskmine rühm	Vanem rühm	Vanem rühm
Kuni 3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse eeldatavad tulemused
omandab oskuse teiste tunnete mõistmiseks;	tervitab, tänab, oskab paluda;	vestleb täiskasvanuga;	räägib oma tunnetest (rõõm, armastus, mure jms);	püüab mõista teiste inimeste tundeid ning arvestada neid oma käitumises ja vestluses;

avaldab taht teistega arvestamiseks;	tegutseb iseseisvalt;	on omandanud põhilised hügieenireeglid;	soovib osaleda teiste tunnete lahendamisel;	tahab ja julgeb suhelda – huvitub suhetest ja tunneb huvi teiste vastu;
soovib aidata kaaslast;	tegutseb sihipäraselt 15-20 minutit;	tuleb iseseisvalt toime riitumisega, keskendub;	oskab küsida abi probleemi korral;	hoolib teistest inimestest, osutab abi ja küsib seda vajadusel ka ise;
täidab rühma reegleid;	täidab rühma reegleid;	tegutseb täiskasvanu juhendamisel;	oskab suhelda reeglite kujundamisel;	osaleb rühma reeglite kujundamisel;
oskab koos teistega tegutseda;	arvestab eakaaslastega;	teeb koostööd eakaaslastega;	oskab teistega arvestada ja teha koostööd;	oskab teistega arvestada ja teha koostööd;
loob sõprussuhteid;	eristab sõpra;	teab sõprussuhteid;	on sõprussuhetes;	loob sõprussuhteid;
saab aru <i>minu oma</i> tähendusest;	mõistab <i>oma</i> ja <i>võõras</i> tähendust;	saab aru mõiste <i>ühine</i> tähendusest;	eristab mõisteid <i>oma</i> , <i>võõras</i> , <i>ühine</i> ;	saab aru mõistete <i>oma-võõras-ühine</i> tähendustest;
eristab head ja halba käitumist;	teab, mis on hea, mis halb;	teab hea käitumise reegleid;	eristab head ja halba käitumist;	teeb vahet hea ja halva käitumise vahel;
	eristab inimesi välimuse järgi;	teab, et kõik inimesed ei ole sarnased;	teab, mille poolest on inimesed erinevad;	mõistab, et inimesed võivad olla erinevad;
järgib lihtsamaid reegleid.	teab hea käitumise reegleid;	täidab kokkulepituid reegleid;	täidab reegleid, käitumisnorme;	järgib kokkulepituid reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme;
	oskab jutustada oma tegevusest.	oskab ennast suuliselt väljendada.	suudab ennast kehtestada.	selgitab oma seisukohti.

Enesekohased oskused

Enesekohaste oskuste all mõistetakse lapse suutlikkust eristada ja teadvustada oma oskusi, võimeid ja emotsioone, juhtida oma käitumist.

Eeldatavad enesekohased oskused vanuseti:

Sõimerühm	Keskmine rühm	Keskmine rühm	Vanem rühm	Vanem rühm
Kuni 3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse eeldatavad tulemused
oskab väljendada tugevaid emotsioone;	tahab olla iseseisev;	suudab vastutada eakohaselt oma tegevuse eest;	kirjeldab oma emotsioone;	suudab oma emotsioone kirjeldada ning tugevaid emotsioone, nt

				rõõmu, viha, sobival viisil väljendada;
	oskab endast rääkida (nimi, vanus, sugu);	nimetab oma oskusi, omadusi;	teab ja kirjeldab oma omadusi;	kirjeldab enda häid omadusi ja oskusi;
oskab käituda tuttavas keskkonnas, olukorras;	reageerib täiskasvanu märkustele oma tegevuse korrigeerimiseks;	jäljendab täiskasvanute rolle ja tegevusi, sõnavara;	oskab tähelepanu juhtimisel korrigeerida oma käitumist;	oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele;
algatab tegevusi;	mängib eakaaslastega;	algatab mängu;	algatab tegevusi;	algatab mängu ja tegevusi;
tegutseb iseseisvalt;	on kujunenud tualetiharjumused;	eelistab sootüübilisi mängu;	tegutseb iseseisvalt, oskab vastutada;	tegutseb iseseisvalt ja vastutab oma käitumise eest;
teab, kuidas tuttavas olukorras ohutult käituda;	eristab tervisele kasulikku ja kahjulikku;	teab ohtusid liiklemisel;	eristab tervisele kasulikku ja kahjulikku, reageerib vastavalt;	teab, mis võib olla tervisele kasulik või kahjulik ning kuidas ohutult käituda;
saab hakkama elementaarse eneseteenindamisega;	on kujunenud esmased eneseteenindamise oskused;	saab iseseisvalt hakkama korrekse söömisega;	tuleb toime eneseteenindamisega;	saab hakkama eneseteenindamisega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused;
koristab täiskasvanu abiga.	järgib kodukorra reegleid.	oskab käituda avalikus kohas.	hoiab vahendeid, koristab enda järelt.	kasutab erinevaid vahendeid heaperemehelikult ning tegevuse lõppedes koristab enda järelt.

VII VALDKONDADE ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID JA SISU, ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED

Õppe- ja kasvatustegevuse sisu ja lõimivad tegevused

- Õppe- ja kasvatustegevuse seob tervikuks lapse elust ja ümbritsevast keskkonnast tulenev temaatika. Valdkondade kaupa esitatud õppesisu ja -tegevuste lõimimisel lähtutakse üldõpetuslikust põhimõttest. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel lõimitakse järgmisi tegevusi: kuulamine, kõnelemine, lugemine ja kirjutamine, vaatlemine, uurimine, võrdlemine, arvutamine ning mitmesugused liikumis-, muusika- ja kunstitegevused.
- Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, sisu, kavandamine ja korraldus ning lapse arengu eeldatavad tulemused esitatakse seitsmes valdkonnas (edaspidi *valdkond*):
  - mina ja keskkond;
  - keel ja kõne;
  - eesti keel kui teine keel;

- matemaatika;
- kunst;
- muusika;
- liikumine;
- liiklus.

Valdkond *Mina ja keskkond*

Õppe- ja kasvatustöö eesmärgiks valdkonnas *Mina ja keskkond* on, et laps:

1. mõistab ja tunnetab ümbritsevat maailma terviklikult;
2. omab ettekujutust oma minast ning enda ja teiste rollidest elukeskkonnas;
3. väärtustab nii eesti kultuuritraditsioone kui ka oma rahvuse kultuuritraditsioone;
4. väärtustab enda ja teiste tervist ning püüab käituda tervislikult ning ohutult;
5. väärtustab keskkonda hoidvat ja keskkonnahoidlikku mõtteviisi;
6. märkab nähtusi ja muutusi looduses.

Valdkonna *Mina ja keskkond* sisu:

1. sotsiaalne keskkond: mina, perekond ja sugulased, kodu, lasteaed, kool, ametid, kodumaa, eesti rahva tähtpäevad, kombed, teised rahvused Eestis, lapsed mujal maailmas, üldnimelikud väärtused ja üldtunnustatud käitumisreeglid; tervise väärtustamine, tervislik toitumine, inimkeha; ohuallikad ning ohutu käitumine;
2. looduskeskkond: kodukoha loodus, muutused looduses, elukeskkond, inimese mõju loodusele;
3. tehiskeskkond: ehitised, kodutehnika, jäätmed, transpordivahendid, jalakäija ohutu liiklemine, turvavarustus, virtuaalkeskkond.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

1. valitakse valdkonna temaatika lapse igapäevaelust ja teda ümbritsevast keskkonnast, mis hõlmab sotsiaalset keskkonda, loodus- ja tehiskeskkonda, sealhulgas tervise- ja liikluskasvatust;
2. suunatakse last ümbritsevat maailma märkama, uurima ning kogema mängu ja igapäevatoimingute kaudu, võimaldades lapsel ümbritsevat tajuda erinevate meelte ning aistingute abil: vaadeldes, nuusutades ja maitstes, kompides, kuulates helisid;
3. lõimitakse erinevaid tegevusi: võrdlemist, modelleerimist, mõõtmist, arvutamist, vestlemist, ettelugemist, kehalist liikumist, kunstilist ja muusikalist tegevust;
4. suunatakse last mängudes, ümbritsevas looduses, liikluses, oma tervises seisundis jm märgatu kohta küsimusi esitama (probleemi püstitama), küsimustele vastuseid leidma (oletama ja oletusi kontrollima) ja märgatust ning kogetust järeltõlge tegema;
5. suunatakse last materjale ja vahendeid säästlikult kasutama, hoolivalt ja heaperemehelikult käituma.

Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti valdkonnas *Mina ja keskkond*:

Sõimerühm	Keskmine rühm	Keskmine rühm	Vanem rühm	Vanem rühm
Kuni 3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse eeldatavad tulemused
teab oma nime, oma kehaosi;	ütleb oma ees- ja perekonnanime;	oskab öelda oma nime, vanuse, soo;	teab oma nime, sugu, vanust, nimetab huvisid;	tutvustab ja kirjeldab iseennast, enda omadusi, huvisid jms;
nimetab pereliikmeid;	teab õdede ja vendade nimesid;	kirjeldab oma perekonda;	kirjeldab oma kodu, korterit, maja, pereliikmeid;	kirjeldab oma kodu, perekonda ja peretraditsioone;
nimetab koduseid tegemisi;	asetab töövahendid oma kohale;	teab ametite töövahendeid;	nimetab erinevaid ameteid;	nimetab ja kirjeldab erinevaid ameteid;
teab koduseid tähtpäevi;	teab Eesti lipu värve;	oskab nimetada erinevaid rahvusi;	teab oma rahvust, keelt, riigi tähtpäevi;	nimetab Eesti riiklikke sümboleid ja rahvatraditsioone;
teab kaaslaste väliseid erinevusi;	oskab rääkida oma sünnipäeva tähistamisest;	kirjeldab tähtpäevi perekonnas;	teab mõisteid <i>poiss/tüdruk, mees/naine</i> ;	mõistab, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused;
mõistab sooja riietuse vajalikkust;	eristab hea ja paha tähendust;	teab õige ja vale tähendust;	teab, mis on tervisele kasulik, kahjulik;	oskab eristada igapäevaelus tervisele kasulikku ja kahjulikku;
oskab teistega koos tegutseda;	tervitab, jätab hüvasti;	tunneb ja järgib lauakombeid;	teeb vahet heal ja kurjal;	juulgeb keelduda (ühis)tegevus(t)est, kui osalemine on ennast ja teisi kahjustav või ohtlik;
teab isikliku hügieeni ja tervise hoidmisest;	teab oma sõprade nimesid;	oskab sõpra lohutada, andeks paluda;	märkab, kuidas inimeste käitumine mõjutab nende tervist;	kirjeldab, kuidas ümbritsev keskkond ja inimeste käitumine võib mõjutada tervist;
toitumine (juur- ja puuviljad, pudrud);	teab hammaste hooldusvahendeid;	peseb hambaid;	järgib isiklikku hügieeni;	järgib isiklikku hügieeni nõudeid, sealhulgas hammaste hoidmist ja hooldamist;
hoolib oma lähedastest;	osutab küsimise peale vastavale kehaosale;	teab kehaosi ja nende vajalikkust;	oskab käituda keskkonnasäästlikult ja hoolivalt;	suhtub ümbritsevasse keskkonda hoolivalt ning käitub seda säästvalt;

teab mõisteid: puu, lill, lind, loom;	teab ohtlikke esemeid;	teab ohtlikke tegevusi;	oskab vaadelda ümbritsevat loodust, nimetada taimi, loomi;	kirjeldab kodukoha loodust, tuntumaid taimi, seeni ja loomi;
mõistab ajatsüklis lihtsamaid tegevusi;	nimetab tuttavaid loomi, linde, putukaid;	oskab liigitada kodu- ja metsloomi;	teab ja kirjeldab kõiki aastaagu;	kirjeldab loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites: ööpäev, nädal, aastaring;
teab taimede kastmise, päikesevalguse ja soojuse ning vihma vajalikkust;	nimetab talve ja suve iseloomulikke nähtusi;	teab ja iseloomustab kõiki aastaagu;	teab valguse, temperatuuri, vee, mulla kasulikkust;	selgitab, miks on valgus, temperatuur, vesi, muld ning õhk taimedele, loomadele ja inimestele tähtsad;
mõistab lihtsamaid ilmastikunähtuseid;	teab prügi paigutamise kohti;	teab säästlikkuse vajadust (vesi, elekter jms);	eristab ja iseloomustab päeva ja öö tähtsust taimedele ja loomadele;	selgitab ilmastikunähtuste sõltuvust aastaegadest, öö ja päeva vaheldumisest;
mõistab koristamise vajalikkust;	teab valgusfoori tulede tähendust;	teab, kuidas ületada teed;	märkab enda ja teiste tegevuse mõju tuttavas ümbruses;	mõistab ja märkab enda ja teiste tegevuse mõju ja tagajärgi keskkonnale;
mõistab võimalikke ohtusid kodus ja lasteaias;	tunneb erinevaid liiklusvahendeid;	teab eriotstarbeliste sõidukite ülesandeid;	oskab hoiduda ümbritsevatest ohtudest;	kirjeldab võimalikke ohte kodus, veekogul, liikluses jm;
mõistab, et liiklus on ohtlik, teab, et täiskasvanu annab turvatunde.	teab helkuri tähtsust.	teab, kuidas kanda helkurit.	teab, kuidas tuttavat teel ohutult liigelda.	teab, kuidas jalakäijana ohutult liigelda ning jalgrattaga lasteaia õuealal sõita.

Valdkond Keel ja kõne

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks valdkonnas *Keel ja kõne* on, et laps:

1. tuleb toime igapäevases suhtlemises;
2. kasutab kõnes õiget hääldust, sobivaid grammatilisi vorme ja mitmekesisist lauseehitust;
3. tunneb huvi lugemise, kirjutamise ja lastekirjanduse vastu, on omandanud lugemise ja kirjutamise esmased oskused.

Valdkonna *Keel ja kõne* sisu:

1. keelekasutus: hääldamine, sõnavara, grammatika;
2. suhtlemine, jutustamine ja kuulamine;

3. lugemine ja kirjutamine, lastekirjandus.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

1. lähtutakse põhimõttest, et kõnearendus on lapse kõne ja suhtlemise sihipärane arendamine, kus last õpetatakse eelkõige keelevahendeid (uusi sõnu, sõnavorme ja lausemalle) kasutama suhtlemisel, teadmiste omandamisel, oma tegevuse kavandamisel;
2. peetakse oluliseks, et lapse kõne arengut toetatakse kõikides tegevustes (mängimine, käelised tegevused, liikumis- ja muusikategevused ning igapäevatoimingud); lapsele luuakse kõnekeskkond, kus ta kuuleb teiste kõnet ning tal on vaja ja ta saab ise kõnelda; laps õpib rääkima reaalses suhtlussituatsioonides, tegutsedes koos täiskasvanuga;
3. suunatakse lapsi ettelugemise, dramatiseerimise, ümberjutustamise, joonistamise, oma raamatute koostamise jm tegevuste kaudu kirjandust mõistma ja hindama; ettelugemiseks valitakse žanriliselt mitmekesiseid raamatuid, et toetada lugemishuvi, lugemis- ja kirjutamisvalmiduse kujunemist;
4. õpetatakse lugemise ja kirjutamise esmaseid oskusi (häälikupikkuse eristamine, sõnade häälimine jmt) mänguliselt ja igapäevategevustega seostatult;
5. mitmekesistatakse kirjutamise harjutusi, kasutades erinevaid vahendeid, värvusi jmt.

Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti valdkonnas *Keel ja kõne*:

Sõimerühm	Keskmine rühm	Keskmine rühm	Vanem rühm	Vanem rühm
Kuni 3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused
moodustab arusaadavaid lihtlauseid;	loeb peast 1-2-realist luuletust;	algatab ise aktiivset suhtlust;	suhtleb eakaaslaste ja täiskasvanutega;	tuleb toime nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega suhtlemisel; arvestab kaassuhtleja ja suhtlemise paigaga;
saab aru lihtsama sisuga kuuldust;	esitab küsimusi, väljendab oma soove ja vajadusi;	küsib täiskasvanult palju küsimusi;	mõistab kuuldu sisu;	saab aru kuuldu sisust ja suudab sellele sobivalt reageerida;
edastab oma mõtteid kõnes;	kasutab kõnes õigesti enamikku käändevorme;	kasutab õigesti tegusõna lihtmineviku vorme;	annab kõnes edasi oma mõtteid;	suudab oma mõtteid suulises kõnes edasi anda;
vastab suunavatele küsimustele pildi, teksti kohta, teab omadussõnu;	kasutab tuttavat tegevuses 3-5-sõnalisi lihtlauseid;	kasutab kõnes mõningaid liitsõnu ja tuletisi;	jutustab sündmustest oma elus, lemmiktegevusest;	jutustab pildi, kuuldu teksti või oma kogemuse alusel, annab edasi põhisisu ja olulised detailid, vahendab ka oma tundeid;

kasutab kõnes liitlauseid;	hääldab õigesti enamikku häälikuid (v.a R, S, K, Õ, Ü)	matkib lugemist ja kirjutamist;	kasutab kõnes liitlauseid;	kasutab kõnes aktiivselt liitlauseid;
eristab kõnes ainsust ja mitmust;		tunneb ära ja nimetab üksikuid tähti;	kasutab enamasti õigeid keelevorme;	kasutab kõnes kõiki käände- ja pöördevorme ainsuses ja mitmuses;
valdab suhtlemise põhisonavara;	vaatab pildiraamatuid, kommenteerib pilte;	kommenteerib enda ja kaaslaste tegevust (3-4 lauset);	moodustab grammatiliselt õigeid lauseid;	valdab suhtlemiseks piisavat sõnavara ja suudab vajadusel ise sõnu moodustada;
osaleb aktiivselt häälimismängudes;	kuulab sisult ja keelelt jõukohaseid ette loetud tekste;	jutustab pildiseeria järgi öeldes iga pildi kohta ühe lause;	hääldab õigesti kõiki häälikuid;	hääldab oma kõnes ja etteõeldud sõnade kordamisel õigesti kõiki emakeele häälikuid;
	kasutab kõnes hästi suurust, värvust ja tajutavaid tunnuseid tähistavaid omadussõnu;		häälib 3-4 häälikuga sõnu;	tunneb tähti ja veerib kokku 1-2-silbilisi sõnu, tunneb kirjapildis ära mõned sõnad;
		hääldab sõnades õigesti lihtsamaid konsonantühendeid (nt, lt, mp).	kirjutab õigesti oma nime;	kirjutab joonistähedega 1-2-silbilisi sõnu õigesti järjestatud ühekordsete tähtedega;
teab peast lihtsamat luuletust, laulu.	kasutab tagasõnu (all, peal, sees, ees, taga).		teab peast eakohaseid luuletusi, laule.	teab peast emakeelseid luuletusi ja laule.

Valdkond *Eesti keel kui teine keel*

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

1. tunneb huvi eesti keele ja kultuuri vastu;
2. soovib ja julgeb eesti keeles suhelda nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega;
3. tunneb ära ja saab aru eestikeelsetest sõnadest ning lihtsamatest väljenditest;
4. kasutab lihtsamaid eestikeelseid sõnu ja väljendeid igapäevases suhtlemises.

Valdkonna *Eesti keel kui teine keel* sisu:

1. kuulamine;
2. kõnelemine;

3. Eesti kultuuri tutvustamine.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

1. peetakse oluliseks eesti keelt kuulata ja omandada keeleoskus tegevuste käigus, kus sõnalist suhtlemist toetab kontekst (nt ümbritsevad esemed jmt);
2. pööratakse erilist tähelepanu erinevate meelte kaasamisele ja näitlikustamisele: kasutatakse miimikat, kehakeelt, žeste, intonatsiooni, muusikat, rütmi ja mitmesuguseid näitlikke vahendeid;
3. suunatakse last õpitavat keelt kasutama igapäevategevustes ning suhtlemisel, luuakse selleks lapsi huvitavaid olukordi, sh väljaspool lasteaeda (kauplus, teater, spordivõistlus, õppekäik jm);
4. korraldatakse õpitut erinevates kontekstides ja suhtlussituatsioonides, keeleõpet seotakse teiste tegevustega – liikumine, laulmine, käeline tegevus, vaatlemine jm;
5. vestlusteemade valimisel lähtutakse lapse kogemustest, samateemalistest vestlustest rühmas või kodus (emakeeles);
6. valitakse mitmekesiseid pildirikkaid ja lihtsama keelega raamatuid ettelugemiseks ja ühiseks lugemiseks;
7. pedagoog rõhutab õige kõne mudelite kasutamist ning osutab vigadele delikaatselt, sõna või fraasi korrektsena korrates.

Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti valdkonnas *Eesti keel kui teine keel*:

Sõimerühm	Keskmine rühm	Keskmine rühm	Vanem rühm	Vanem rühm
Kuni 3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused
teab, et on olemas eesti keel;	saab lihtsamatest eestikeelsetest sõnadest aru;	saab aru lihtsamatest eestikeelsetest lausetest;	mõistab lihtsamat eestikeelset kõnet;	mõistab lihtsamat argiteemalist eestikeelset kõnet;
kordab täiskasvanu abil lihtsamaid eestikeelseid sõnu;	kasutab lihtsamaid eestikeelseid sõnu oma kõnes;	soovib õppida lihtsamaid eestikeelseid sõnu ja väljendeid;	tunneb ära varem õpitud eestikeelseid väljendid ja kasutab neid oma kõnes;	tunneb ära ja mõistab õpitud sõnu ja väljendeid ning kasutab neid oma kõnes;
saab aru lihtsamatest eestikeelsetest korraldustest;	saab aru igapäevastest eestikeelsetest korraldustest;	saab aru erinevatest eestikeelsetest korraldustest;	mõistab täiskasvanute poolt antud eestikeelseid korraldusi, täidab neid;	saab aru korraldusest ja toimib vastavalt;
saab aru lihtsamatest eestikeelsetest korraldustest ja vastab, kasutades sõnu <i>jah</i> ja <i>ei</i> ;	saab aru eestikeelsetest küsimustest ja vastab õpetaja abil;	saab lihtsamatest eestikeelsetest korraldustest aru ja püüab vastata;	saab lihtsatest eestikeelsetest küsimustest aru ja püüab vastata neile eesti keeles;	saab aru lihtsast küsimusest ning vastab sellele õpitud sõnavara piires; suhtleb

				eakaaslastega eesti keeles;
teab ja kasutab elementaarseid viisakusväljendeid (palun, aitäh);	kasutab lihtsamaid eestikeelseid viisakusväljendeid;	kasutab erinevaid eestikeelseid viisakusväljendeid;	kasutab erinevaid eestikeelseid viisakusväljendeid ja saab aru nende kasutamise vajalikkusest;	kasutab kõnes sobivaid viisakusväljendeid;
loeb õpetaja abiga lühikest eestikeelset luuletust;	oskab peast väikest eestikeelset luuletust, laulu;	oskab peast lühikesi eestikeelseid luuletusi, laule;	teab peast eestikeelseid luuletusi ja laule; annab edasi kuulnud teksti;	teab peast eestikeelseid luuletusi ja laule;
teab, et elab Eestis;	teab, et Eestis räägitakse eesti keelt;	teab lähemaid kohanimi;	oskab nimetada mõningaid Eesti kohanimi, tuntud inimesi;	oskab nimetada mõningaid Eesti kohanimi, tuntud inimesi;
tunneb ära Eesti lipu ja oskab seda kirjeldada.	tunneb huvi Eesti rahvussümbolite vastu.	tunneb ära Eesti rahvuslipu ja oskab seda kirjeldada, oskab nimetada, mis riigis ta elab.	tunneb huvi Eestis tähistatavate rahvakalendri tähtpäevade vastu.	teab ja oskab Eesti rahvussümbolitest kirjeldada Eesti lippu, rahvuslille ja rahvuslindu.

Valdkond *Matemaatika*

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks valdkonnas *Matemaatika* on, et laps:

1. rühmitab esemeid ühe-kahe tunnuse alusel ja võrdleb esemete hulki;
2. järjestab esemeid suuruse ja asenditunnuste põhjal;
3. tunneb lihtsamaid ajamõisteid ja kirjeldab ning järjestab oma igapäevategevusi;
4. mõtestab loendamistegevust ja seoseid arvude reas;
5. mõistab mõõtmistegevust ja olulisemaid mõõtühikuid;
6. tunneb ja kirjeldab geomeetrisi kujundeid;
7. näeb matemaatilisi seoseid igapäevatoimingutes.

Valdkonna *Matemaatika* sisu:

1. hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine;
2. suurused ja mõõtmine;
3. geomeetrised kujundid.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

1. suunatakse last nähtuste ja esemete maailma korrastama, kujundama, selles orienteeruma, mille tulemusel laps avastab esemetevahelisi seoseid, leiab esemete erinevusi ja sarnasusi, oskab esemeid järjestada, rühmitada ja loendada;

2. harjutatakse last määrama enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteeruma ajas ja kasutama vastavaid mõisteid oma tegevuse kirjeldamiseks;
3. seostatakse mäng, vaatlused, vestlused ja igapäevatoimingud matemaatikaga, suunates seejuures last kasutama erinevaid aistinguid: kuulmis-, nägemis-, haistmis- ning kompimisaistingut;
4. suunatakse last ümbritsevat keskkonda matemaatiliselt kirjeldama (arvud, mõõtühikud, kujundite nimetused jm);
5. toetatakse üldistuseni jõudmist ja mõistete kujundamist – erinevates objektides sarnaste ning erinevate tunnuste ja omaduste vaatlemise, võrdlemise, kirjeldamise ja sõnastamise kaudu.

Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti valdkonnas *Matemaatika*:

Sõimerühm	Keskmine rühm	Keskmine rühm	Vanem rühm	Vanem rühm
Kuni 3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused
võrdleb ja jaotab suurusi ühe tunnuse järgi;	otsustab, kas nimetatud ese kuulub määratud hulka;	rühmitab esemeid, olendeid vähemalt kahe tunnuse alusel;	moodustab hulkasid ühise tunnuse järgi;	määrab esemete hulga ühiseid tunnuseid ja jaotab esemeid kahe erineva tunnuse järgi;
hulkade võrdlemisel kasutab mõisteid <i>üks, palju</i> ;	loendab viie piires;	tutvub arvudega kümneni;	võrdleb hulki, teab mõisteid <i>rohkem, vähem, võrdselt</i> ;	võrdleb hulki, kasutades mõisteid <i>rohkem, vähem, võrdselt</i> ;
kasutab mõisteid <i>üks ja palju</i> ;	järjestab kaht eset suuruse, pikkuse, laiuse järgi;	järjestab kolme eset suuruse, pikkuse, laiuse, kõrguse järgi;	loendab 12ni, teab nende arvude järjestust ja tunneb numbrimärke;	teeb 12 piires loendamise teel kindlaks esemete arvu, teab arvude 1-12 järjestust ja tunneb numbrimärke ning oskab neid kirjutada;
	eristab kolmnurka ja nelinurka;	tunneb ära kolmnurga, nelinurga, ruudu;		Liidab ja lahutab viie piires ning tunneb märke +, -, =;
	eristab hommikut ja õhtut;	teab ööpäeva mõistet ja tema osi;		koostab kahe esemete hulga järgi matemaatilisi jutukesi;
järjestab kaht eset suuruse järgi;		eristab mõisteid <i>eile, täna, homme</i> ;	järjestab kuni kolme eset suuruse järgi;	järjestab kuni viit eset suuruse järgi (pikkus, laius, kõrgus jm);

	määrab teiste laste ja esemete asukohta enda suhtes (ülal-all, ees-taga);	määrab enda asukohta teiste suhtes;	oskab rühmitada esemeid vastavasse aega;	rühmitab esemeid asendi ning nähtusi ja tegevusi ajatunnuse järgi;
kasutab mõistet <i>kõrval</i> ;			orienteerub ruumis, õuealal, paberil;	kirjeldab enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteerub ruumis, õuealal ja paberil;
		määrab vasakut ja paremat poolt;		oskab öelda kellaega täistundides;
tunneb mõisteid <i>öö</i> ja <i>päev</i> ;			oskab nimetada nädalapäevi ja aastaagu;	nimetab nädalapäevi, kuid, aastaagu, teab oma sünnikuud ja -päeva;
teab ja kasutab mõisteid <i>suur</i> ja <i>väike</i> ;	oskab moodustada paare (üksühesesse vastavusse seadmisega).	võrdleb esemete hulki paaridesse seades (rohkem kui, vähem kui).	mõõdab esemete pikkust kokkuleppeliste mõõtühikutega (pulk, nööri jt);	mõõdaab esemete pikkust kokkulepitud mõõtühikuga (samm, pulk, nööri vms);
teab mõistet raha ning selle kasutamise otstarvet;			tunneb oma riigi rahatähti;	eristab enamkasutatavaid raha-ning mõõtühikuid (euro, sent, meeter, liiter, kilogramm) ja teab, kuidas ning kus neid ühikuid kasutatakse;
leiab kujundite hulgast ringi.			eristab ringi, ruutu, kolmnurka, ristkülikut.	leiab erinevate kujundite hulgast ringi, kolmnurga, ristküliku, ruudu ning kera ja kuubi, kirjeldab neid kujundeid.

Valdkond *Kunst*

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks valdkonnas *Kunst* on, et laps:

1. tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest;
2. kujutab isikupäraselt ümbritsevaid esemeid, sündmusi ja oma kujutlusmaailma;
3. vaatleb, kirjeldab ja kujundab ümbritsevat ja tarbeesemeid;

4. kasutab õpitud voolimis-, joonistamis- ning maalimisvahendeid ja -võtteid;
5. kasutab materjale ja tööriistu ohutult ning sihipäraselt;
6. vaatleb kunstiteoseid ja kirjeldab nähtut.

Valdkonna *Kunst* sisu:

1. kujutamine ja väljendamine: mõtete, tunnete edasiandmine nähtaval kujul;
2. kujundamine: objektile esteetilise lisaväärtuse andmine;
3. tehnilised oskused: voolimine, joonistamine, maalimine, meisterdamine;
4. kunstiteoste vaatlemine, vestlused kunstiteostest, kunstist.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

1. antakse lapsele võimalus saada elamusi, tunda rõõmu ja rahulolu ning tal on võimalus väljendada oma maailmanägemist;
2. suunatakse last vaatlema ning voolides, joonistades, maalides ja meisterdades kasutab laps vaatlustel tehtud tähelepanekuid;
3. kasutatakse teemasse sisseelamiseks mängu, muusikat, lihtsat lavastust, jutu lugemist jne;
4. arvestatakse, et lapse jaoks on oluline loomiseks ja lahenduste leidmiseks teha katsetusi ning avastusi, otsida ja saada vastuseid tekkinud küsimustele, omandatud oskusi rakendada ja loovalt kombineerida;
5. julgustatakse last kasutama ja katsetama tema enda pakutud lahendusi töö mitmekesistamiseks ning ergutatakse lapse kujutlus- ja algatusvõimet, jälgides, et säiliks lapse isikupärane eneseväljendus;
6. viiakse kunstitegevusi läbi ka õues, samuti kasutatakse kunstitegevust teiste valdkondade õppe- ja kasvatustegevuste osana, joonistatakse nii paberile, kivile, puidule, liivale või kombineeritakse erinevaid materjale;
7. suunatakse last tehtut analüüsima, selgitama, miks ta kujutas esemeid, nähtusi just sellisel viisil, milliseid materjale ja tehnikaid kasutas ning kuidas tööga rahule jäi. Kaaslaste töödese tolerantse suhtumise kujundamisele aitab kaasa, kui analüüsitakse nii laste töid kui ka kunstiteoseid ning põhjendatakse oma hinnangut.

Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti valdkonnas *Kunst*:

Sõimerühm	Keskmine rühm	Keskmine rühm	Vanem rühm	Vanem rühm
Kuni 3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused
oskab vaadelda;	kaunistab ruumilisi ja tasapinnalisi esemeid;	koostab paarist lihtsast elemendist kaunist mustrit;	joonistab äratuntavalt maja, inimest ja teisi objekte;	leiab ümbritseva vaatlemisel erinevaid detaile, objekte ja nendevahelisi seoseid ning kujutab ümbritsevat vabalt valitud viisil;

väljendusoskus paberil, pliiatsiga, pintsliga;	oskab rullida, veeretada voolimismaterjali;	õõnestab ümarvormi süvendi pöidlaga vajutades;	väljendab fantaasiaid ja meeleolusid maalides, voolides, meisterdades;	väljendab joonistades, maalides, voolides ja meisterdades meeleolusid ja fantaasiaid;
oskab kasutada erinevaid vahendeid;	teeb sõrme või pulgaga voolimismaterjali jäljendeid;	muudab voolimismaterjali kuju rullides ja venitades;	kasutab erinevaid vahendeid;	kasutab kunstitöö loomiseks erinevaid vahendeid;
			kujutab inimest;	kujutab inimesi neile iseloomulike tunnuste kaudu;
keskendub oma tööle;	oskab kasutada kaht erinevat värvi, loputades vahepeal pintslit;	kasutab mitut erinevat värvi, puhastades vahepeal pintslit;	keskendub ja viib töö lõpuni;	keskendub alustatud tegevusele ja loob oma kunstitöö;
eristab joonistades kriipsu ja ringi;			loob esemeid etteantud materjalidest;	loob esemeid erinevaid tehnikaid ja materjale kasutades ning räägib nende otstarbest;
oskab katta pinda pintsliga;	lõikab ribast tükke, liimib neid;	lõikab paberist ribasid, liimib;	kaunistab etteantud vahenditega;	koostab ise või valib tööst lähtuvalt sobivad motiivid või vahendid eseme kaunistamiseks;
tunneb värve <i>punane, kollane, sinine</i> , kirjeldab pilti.	näitab teistele oma tööd ja räägib sellest.	oskab kirjeldada oma tööd ja materjale.	kirjeldab oma tegevusi töö koostamisel.	kirjeldab kunstiteoseid, nende värve ja meeleolu.

Valdkond *Muusika*

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks valdkonnas *Muusika* on, et laps:

1. tunneb rõõmu laulmisest ja musitseerimisest;
2. suudab keskenduda kuulatavale muusikapalale;
3. suudab ennast loovalt väljendada laulmise, liikumise, tantsimise ja pillimängu kaudu;
4. suudab musitseerida nii rühmas kui ka üksi.

Valdkonna *Muusika* sisu:

1. laulmine;
2. muusika kuulamine;

3. muusikalis-rütmiline liikumine;
4. pillimäng.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

1. on esikohal emotsionaalne ja aktiivne muusikaalne tegevus;
2. kujundatakse ja arendatakse lapse muusikalis-loomingulisi võimeid, samuti kultuurilis-sotsiaalselt aktiivsust ning väärtushinnanguid;
3. arvestatakse lapse individuaalseid eeldusi ning toetatakse eduelamusele ja tunnustusele;
4. kasutatakse muusikat lõimiva tegevusena ka teistes õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades nagu *Keel ja kõne*, *Kunst* jne; muusika on igapäevaelu osa, nii argikui ka pidulike sündmuste puhul;
5. seostatakse üksteisega muusika kuulamine, laulmine, pillimäng, muusikalis-rütmiline liikumine, mängud ja tantsud;
6. muusikapalade (laulud, palad muusika kuulamiseks, tantsud ja mängud, pillilood) valikul arvestatakse laste huvidega ning ea- ja jõukohasusega.

Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti valdkonnas *Muusika*:

Sõimerühm	Keskmine rühm	Keskmine rühm	Vanem rühm	Vanem rühm
Kuni 3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused
huvitub laulmisest;	huvitub laululisest tegevusest kaasa lauldes õpetajaga, esineb;	laulab peast koos rühmaga õpitud laule;	esitab peast erinevaid laule koos teistega;	laulab ilmekalt, loomuliku häälega ja vaba hingamisega;
laulab eakohaseid laule;	reageerib emotsionaalselt muusika iseloomule;	osaleb laulumängudes;	laulab eakohaseid laule ansambelis ja ka üksinda;	laulab eakohaseid rahva- ja lastelaule nii rühmas/ansambelis kui ka üksi;
suudab muusikat kuulata;	iseloomustab kuulatud muusikat vastava liikumisega;	tunneb kuulamise järgi ära õpitud laule;	kuulab laulu ja muusikapala huviga; väljendab kuuldu liikumise, laulmise kaudu;	suudab laulu või muusikapala tähelepanelikult kuulata ning kuulatud muusikat iseloomustada;
		eristab laulu ja muusikapala;		eristab kuulmise järgi laulu ja pillimängu;
eristab tämbrit;		eristab rütmipille tämbri järgi;	tunneb tämbri järgi õpitud pille;	eristab tämbri ja kõla järgi õpitud pille;
mängib eakohaseid rütmipille;	mängib muusikat kuulates rütmipillidel, liikudes ja lauldes kaasa;	mängib rütmipille muusika kuulamise, liikumise, laulmise saateks;	mängib rütmisaateid;	mängib eakohastel rütmi- ja meloodiapillidel õpitud lauludele ja instrumentaalpaladele lihtsaid kaasmänge;
			mängib rütmipille teistega ühes tempos;	mängib lastepillidel ja oskab mängida ka pilliansambelis;

liigub vastavalt muusika meeleolule;	liigub koos õpetajaga vastavalt muusika meeleolule.	väljendab muusika meeleolu liikumisega;	muudab liikumist muusika tempos, esitab õpitud tantsu.	liigub vastavalt muusika meeleolule;
väljendab end muusikarütmis liikumisega.		kasutab tantsides eakohaseid tantsuelemente.		väljendab ennast loovalt muusikaliserütmilise liikumise kaudu.

Valdkond *Liikumine*

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks valdkonnas Liikumine on, et laps:

1. tahab liikuda ja tunneb liikumisest rõõmu;
2. suudab pingutada sihipärase tegevuse nimel;
3. tegutseb aktiivselt üksi ja rühmas;
4. mõistab kehalise aktiivsuse olulisust inimese tervisele;
5. järgib esmaseid hügieeni- ja ohutusnõudeid.

Valdkonna *Liikumine* sisu:

1. kehalise kasvatuse alased teadmised: ohutus, enesekontroll ja hügieen;
2. põhiliikumised;
3. liikumismängud;
4. erinevad spordialad;
5. tants ja rütmika.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

1. arvestatakse, et põhiliikumised eeldavad igapäevast suunamist: liigutusoskused, liikumisosavus ja teised liikumisvõimed (vastupidavus, jõud, kiirus, paindumus) kujunevad ja arenevad tegevuste regulaarsel kordamisel;
2. rikastatakse lapse liikumis- ja tegevusvõimalusi sportlik-arenduslike liikumisviisidega – jalgrattasõit, suusatamine, uisutamine, ujumine jms;
3. peetakse oluliseks kõlbeliste põhimõtete ja enesekindluse kujundamist: regulaarsel tegelemisel kehaliste harjutustega kujunevad positiivsed iseloomuomadused;
4. suunatakse last oma oskusi, võimeid ja koostööd hindama, kaaslastega arvestama, oma emotsioone kontrollima ja valitsema; mõistma ühe või teise kehalise harjutuse vajalikkust;
5. mitmekesistatakse põhiliikumiste, koordineerimise, rühi, tasakaalu, liikumisvõime ja peenmotoorika (täpsus, näo- ja sõrmelihaste kontrollioskus) arendamist ja tagasiside andmist.

Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti valdkonnas *Liikumine*:

Sõimerühm	Keskmine rühm	Keskmine rühm	Vanem rühm	Vanem rühm
Kuni 3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused
oskab keskenduda ühele harjutusele;	mängib 2-4 reeglga liikumismänge;	mängib võistlusmänge;	oskab realiseerida oma võimeid;	keskendub sihipäraseks kehaliseks tegevuseks;
	hoiab oma kohta kolonnis, viirus, ringis;	sooritab tasakaalu, painduvuse, osavuse harjutusi;	oskab valida liikumiseks sobiva maa-ala;	peab liikumisel ja mängimisel kinni üldistest ohutusreeglitest, valides sobivad paigad ja vahendid;
sooritab lihtsaid rütmilisi liikumisi;	sõidab kelguga iseseisvalt nõlvakust alla, tuleb õigest kohast üles;	veab koos sõpradega kaaslast kelgul, oskab korraldada vahetust;	sooritab põhiliigutusi kindlas rütmis;	sooritab põhiliikumisi pingevabalt, nii et liigutused on koordineeritud, rütmilised;
sooritab painduvust, kiirust ja jõudu arendavaid harjutusi;			sooritab harjutusi kõigile lihasgruppidele;	sooritab painduvust, kiirust, vastupidavust ja jõudu arendavaid harjutusi;
säilitab liikumisel tasakaalu;	liigub vastavalt rütmile;	sooritab rütmiharjutusi, tunnetab erinevaid rütme;	säilitab tasakaalu liikumisel ja seistes;	säilitab tasakaalu paigal olles ja liikumisel;
kasutab harjutuste sooritamisel mõlemat kätt;	sooritab imiteerivaid liigutusi muusika järgi;		kasutab harjutuste sooritamisel mõlemat kätt;	kasutab harjutuste sooritamisel mõlemat kätt, täpsust nõudvas tegevuses kasutab domineerivat kätt;
matkib ettenäidatud harjutusi;	algatab iseseisvalt mängu;	kasutab spordirajatisi õues;	matkib harjutuste sooritamisel täiskasvanut;	matkib täiskasvanut harjutuste sooritamisel;
	sooritab juhendamisel kuni neljast harjutusest koosnevat kombinatsiooni;	valitseb harjutusi tehes tasakaalu ja koordinatsiooni;	sooritab koos kaaslastega üheaegselt rütmiharjutusi;	sooritab üheaegselt kaaslasega rütmiliikumisi;
liigub vastavalt oma tekitatud rütmile;			liigub oma- ja vahelduvas tempos;	liigub vastavalt enda tekitatud rütmile ühtlase ja vahelduva tempoga;

kasutab liikumisel erinevaid vahendeid;	sooritab põhiliikumisi;	teeb harjutusi väikevahenditega;	oskab kasutada liikumisel erinevaid vahendeid;	kasutab liikumisel erinevaid vahendeid (lindid, rätikud, rõngad, suusad, kelgud jne);
veeretab ja viskab palli;	oskab visata ja püüda palli;	mängib eakohaseid pallimänge;	mängib võimetekohaselt pallimänge;	mängib sportlike elementidega mängu (korvpall, jalgpall jne);
tunneb lihtsamaid mängureegleid.	saab aru mängureeglitest;	järgib kokkulepitud mängureegleid;	peab kinni kokkulepitud mängureeglitest;	peab kinni kokkulepitud mängureeglitest;
	teab ühte-kahte spordiala.	teab kahte-kolme spordiala.	nimetab erinevaid spordialasid.	nimetab erinevaid spordialasid ja Eesti tuntumaid sportlasi.

Valdkond *Liiklus*

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks valdkonnas *Liiklus* on:

1. anda lastele üldised teadmised ja oskused ohutuks liiklemiseks;
2. ohutu liiklemise õpetamine lasteaia siseruumides, lasteaia õuealal ning väljaspool lasteaeda;
3. anda teadmised sõitmise kohta bussis, lähtudes kehtivatest nõuetest.

Valdkonna *Liiklus* sisu:

1. jalakäija ja jalgratturi ohutu liiklemise, käitumise ja liikluses toimetuleku õpetamine, lähtudes eelkõige lapse koduümbruse ja lasteaia liikluskeskkonnast;

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

1. liikluskasvatus algab lõimitud tegevusena juba sõimerühmas;
2. õpetades minnakse kergemalt raskemale, tuntult tundmatule, lihtsamalt keerulisemale, lähedalt kaugemale;
3. õpitakse tundma liiklusmärke (jalakäijatele, jalgratastele, autodele);
4. antakse teadmised kaitsevahendite kasutamise vajalikkusest (helkur, jalgrattakiiver, turvavöö);
5. õpetust teostamine liiklusõppeväljakul koos *Liiklusvankri* liiklusmärkidega ja reaalses liikluskeskkonnas (õppekäigud lasteaiast välja).

Valdkonna *Liiklus* õpetamine toimub lõimituna teiste valdkondadega.

Sõimerühm	Keskmine rühm	Keskmine rühm	Vanem rühm	Vanem rühm
Kuni 3 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused
ohutu liikumise õpetamine rühmaruumis, koridoris, lasteaia territooriumil;	ohutu liikumise õpetamine rühmaruumis, koridoris, lasteaia territooriumil;	ohutu liikumise õpetamine rühmaruumis, koridoris, lasteaia territooriumil;	ohutu liiklemise õpetamine tänaval liigeldes lähtuvalt lasteaeda ümbritsevast keskkonnast;	ohutu liiklemise õpetamine tänaval liigeldes lähtuvalt lasteaeda ümbritsevast keskkonnast;
rühmaga liiklemise õpetus, liikumine rivis lasteaia õuealal;	rühmaga liiklemise õpetus, liikumine rivis lasteaia õuealal ja väljaspool lasteaeda;	ohutu liikumise õpetamine lasteaia õuealal jalakäijana ja jalgratturina;	teavad liiklemise erinevusi linnas ja maal;	teavad liiklemise erinevusi linnas ja maal;
liiklemine lähtuvalt aastaegadest lasteaia õuealal;	lasteaia ümbruse liikluskeskkonnaga tutvumine, lasterühmaga liiklemine tänaval;	lasteaia ümbruse liikluskeskkonnaga tutvumine, lasterühmaga liiklemine tänaval;	lasteaia territooriumi kaardistamine;	lasteaia territooriumi ja ümbritseva liikluskeskkonna kaardistamine;
liiklejate ja liiklusvahendite tutvustamine;	kuulamisoskuse arendamine õppekäikudel tänaval liikudes, heli suuna määramine;	kuulamisoskuse arendamine õppekäikudel tänaval liikudes, heli suuna määramine;	kuulamisoskuse arendamine õppekäikudel tänaval liikudes, heli suuna määramine;	kuulamisoskuse arendamine õppekäikudel tänaval liikudes, heli suuna määramine;
erinevate helide kuulamise õpetamine;	õpetada märkama ohtusid ning neid vältima lasteaia liikluskeskkonnas;	õpetada märkama ohtusid ning neid vältima lasteaia ja lasteaia ümbruse liikluskeskkonnas;	õpetada märkama ohtusid ning neid vältima lasteaia, lasteaia ümbruse ja linna liikluskeskkonnas;	ühistranspordi kasutamise reeglid (teatrisse sõit, lasteaeda sõit jne);
mõistmine, et liiklus on ohtlik, teab, et täiskasvanu annab turvatunde ;	turvalisus autos, turvavöö kasutamise vajalikkus;	turvalisus autos, turvavöö kasutamise vajalikkus;	turvalisus autos, turvavöö kasutamise vajalikkus;	erinevate liiklusvahendite otstarbe tutvustamine;
valgusfoori värvide punane, kollane, roheline vaatlemine.	liiklusteemaliste juttude ettelugemine;	liiklemine pimedas/hämaras, lasteaia hoovis ja väljaspool hoovi;	liiklemine pimedas/hämaras, lasteaia hoovis ja väljaspool hoovi;	liiklemine pimedal ajal lasteaia välisterritooriumil, helkuri kasutamise õpetus;

erinevate tähelepanu suunavate liiklusemärgude mängimine – Stopp, peatun!	Parem, vasak pool. Stopp! Peatun, kuulan, vaatan! Liikumine tegevustes;	jalgrattaga sõitmise õppimine lähtuvalt vanusest ja lasteaia kehtestatud jalgrattaga sõitmise korrale;	Parem, vasak pool. Stopp! Peatun, kuulan, vaatan! Liikumine tegevustes;	jalgrattaga sõitmise õppimine lähtuvalt lasteaia kehtestatud reeglitele;
	teab valgusfoori tulede tähendust;			Liikluseeskirja kui õigusakti tutvustamine; seadus, mis on täitmiseks;
				liiklusemärgide ja nende tähenduse tutvustamine: liiklusemärgid jalakäijale, jalgratturile, sõidukijuhile;
				tutvustame lastele, kuidas tegutseda liiklusõnnetuse korral: oskus kutsuda abi;
				laste teavitamine liiklusõnnetuste tekkimise põhjustest ja võimalikest tagajärgedest.

VIII LAPSE ARENGU HINDAMINE

Lapse arengu hindamise põhimõtted

1. Lapse arengu analüüsimine ja hindamine on oluline lapse eripära mõistmiseks, erivajaduste väljaselgitamiseks, positiivse enesehinnangu ja arengu toetamiseks ning õppe- ja kasvatusgevuse kavandamiseks koostöös lapsevanemaga.
2. Lapse arengu hindamine on osa igapäevasest õppe- ja kasvatusprotsessist. Õpetajad viivad vaatlusi läbi kindla plaani alusel ning lapsi jälgitakse nii igapäevatoimingutes, vabamängus kui ka pedagoogi suunatud tegevustes.
3. Lapse arengu hindamise aluseks on eeldatavad üldoskused ning õppe- ja kasvatusgevuse valdkondade tulemused.
4. Lapse arengut kirjeldatakse lapsest lähtuvalt, väärtustades saavutatut ning tunnustades lapse toimetulekut, arenemist, positiivseid hoiakuid ja huvi.
5. Õppenõukogu otsustab, milliseid meetodeid kasutada lapse arengu hindamisel. Rühmaõpetaja tutvustab lapsevanemale lapse arengu hindamise põhimõtteid ja korraldust esmakordselt lapse arvamisel lasteaia nimekirja, edaspidi iga-aastaselt arenguevestlusel.

6. Vähemalt üks kord õppeaastas viib pedagoog lapse arengu hindamiseks ja toetamiseks lapsevanemaga läbi arenguvestluse, mis:
  - annab tagasisidet lapse arengust ja õppimise tulemustest;
  - selgitab lapsevanema seisukohad ja ootused lapse arengu suhtes
7. Lapse arengu hindamise ja arenguvestluse tulemus dokumenteeritakse «Isikuandmete kaitse seaduses» sätestatud tingimustel.

IX ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD

1. Õppekava kuulub läbivaatamisele igal õppeaastal.
2. Ettepanekud lasteaia õppekava täiustamiseks arutatakse läbi õppenõukogus ja hoolekogus.
3. Õppekava muudatused kinnitab direktor.